

საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი
რესურსების მინისტრი

ბ რ ძ ა ნ ე ბ ა № 75

ქ. თბილისი

„19“ „02“ 2010წ.

2007-2009 წლების საქართველოს გარემოს მდგომარეობის შესახებ ეროვნული
მოხსენების მომზადებასთან დაკავშირებით გასატარებელი ღონისძიებების შესახებ

საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 51-ე და 52-ე მუხლების
შესაბამისად და „გარემოს დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-14 მუხლით
გათვალისწინებული გარემოს მდგომარეობის შესახებ ეროვნული მოხსენების
მომზადების მიზნით

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ ა :

1. დაევალოს სამინისტროს სტრუქტურულ ქვედანაყოფებს, სამინისტროს სახელმწიფო
საქვეუწყებო დაწესებულებებს და სამინისტროს სისტემაში შემავალ საჯარო
სამართლის იურიდიულ პირებს 2007-2009 წლების საქართველოს გარემოს
მდგომარეობის შესახებ ეროვნული მოხსენების ტექსტის მომზადება თანდართული
გარემოს მდგომარეობის შესახებ ეროვნული მოხსენების ფორმის (შემდგომში -
მოხსენების ფორმა) მიხედვით.

2. პასუხისმგებლობა მოხსენების შინაარსზე განაწილდეს შემდეგნაირად:

ა) გარემოსდაცვითი პოლიტიკისა და საერთაშორისო ურთიერთობების
დეპარტამენტი: მოხსენების ფორმის თავები: 1-2 და 21-24, თითოეული კარის
მოკლე შინაარსის მომზადება, აგრეთვე მოხსენების სრული ვერსიის პროექტის
მომზადება. დეპარტამენტის პასუხისმგებლობაა აგრეთვე მოხსენების
მომზადების პროცესის წარმართვა, დაინტერესებულ მხარეთა ჩართულობის
უზრუნველყოფა, დაინტერესებულ მხარეთა შენიშვნებისა და წინადადებების
გათვალისწინება.

ბ) გარემოს ინტეგრირებული მართვის დეპარტამენტი:

ბ.ა) ატმოსფერული ჰაერის დაცვის სამმართველო: თავი 3, აგრეთვე 18-20
თავების შესაბამისი პუნქტები (შესაბამისი სექტორების დახასიათება
ჰაერის ხარისხზე მათი ზემოქმედების თვალსაზრისით);

- ბ.ბ) წყლის რესურსების მართვის სამმართველო: თავები 6-10, აგრეთვე 18-20 თავების შესაბამისი პუნქტები (შესაბამისი სექტორების დახასიათება წყლის რესურსებზე მათი ზემოქმედების თვალსაზრისით);
- ბ.გ) ნარჩენებისა და ქიმიური ნივთიერებების მართვის სამმართველო: თავი 16, მე-17 თავის პირველი პუნქტი, აგრეთვე 18-20 თავების შესაბამისი პუნქტები (შესაბამისი სექტორების დახასიათება სახიფათო ნარჩენების წარმოქმნის ან ნარჩენების გადამუშავება/გამოყენების თვალსაზრისით);
- ბ.დ) მიწის მართვის სამმართველო: მე-11 თავი, აგრეთვე 18-20 თავების შესაბამისი პუნქტები (შესაბამისი სექტორების დახასიათება მიწებსა და ნიადაგებზე მათი ზემოქმედების თვალსაზრისით);
- ბ.ე) გეოლოგიის სამმართველო: მე-5 და მე-13 თავები, აგრეთვე 18-20 თავების შესაბამისი პუნქტები (შესაბამისი სექტორების დახასიათება მიწისქვეშა წყლებზე მათი ზემოქმედების თვალსაზრისით);
- ბ.ვ) ჰიდრომეტეოროლოგიური და კლიმატის ცვლილების სამმართველო: თავი 4, აგრეთვე 18-20 თავების შესაბამისი პუნქტები (შესაბამისი სექტორების დახასიათება სათბურის აირების ემისიებში მათი წვლილის თვალსაზრისით);
- გ) ბიომრავალფეროვნების დაცვის სამსახური: თავები 14-15, აგრეთვე 18-20 თავების შესაბამისი პუნქტები (შესაბამისი სექტორების დახასიათება ბიომრავალფეროვნებაზე ზემოქმედების თვალსაზრისით);
- დ) ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სამსახური: მე-17 თავის მეორე პუნქტი;
- ე) საჯარო სამართლის იურიდიული პირი - გარემოს ეროვნული სააგენტო, გეოლოგიური საშიშროებისა და გეოლოგიური გარემოს მართვის დეპარტამენტი: მე-12 თავი;
- ვ) სახელმწიფო საქვეუწყებო დაწესებულება - სატყეო დეპარტამენტი: მე-18 თავის მესამე პუნქტი;
- ზ) სახელმწიფო საქვეუწყებო დაწესებულება - გარემოს დაცვის ინსპექცია: 22-ე თავის მეორე პუნქტი;
- თ) საჯარო სამართლის იურიდიული პირი - გარემოს ეროვნული სააგენტო: მოხსენების მომზადებაზე პასუხისმგებელი დეპარტამენტებისა და სამსახურების უზრუნველყოფა ყველა საჭირო ინფორმაციით მოთხოვნილი ფორმატის შესაბამისად.
- ი) საზოგადოებასთან ურთიერთობის სამსახური: მოხსენების თავების სათანადო ფოტომასალით უზრუნველყოფა, მოხსენების ტექსტის ენის, სტილის და გაფორმების შემოწმება. სამსახურმა აგრეთვე უნდა უზრუნველყოს მოხსენების ტექსტის ფართო ხელმისაწვდომობა საზოგადოებისთვის.

3. სამინისტროს ყველა სხვა სტრუქტურულმა ქვედანაყოფმა და სამინისტროს სისტემაში შემავალმა დაწესებულებებმა უნდა უზრუნველყონ ეროვნული მოხსენების მომზადებაზე პასუხისმგებელი დეპარტამენტების ან სამსახურებისათვის მოხსენების მოსამზადებლად საჭირო ინფორმაციის დაუყოვნებლივ მიწოდება მოთხოვნილი ფორმატით.

4. გარემოს მდგომარეობის შესახებ ეროვნული მოხსენების ყველა თავი უნდა მომზადდეს მოკლე ტექსტის სახით, მარტივად აღსაქმელი გრაფიკული მასალის (დიაგრამები, რუკები) მაქსიმალური გამოყენებით.

5. მოხსენების შესაბამისი თავები (ტექსტი, დიაგრამები და რუკები) ეროვნული მოხსენების სრული ვერსიის პროექტის ფორმირებისათვის ელექტრონული ფორმით უნდა წარედგინოს გარემოსდაცვითი პოლიტიკისა და საერთაშორისო ურთიერთობების დეპარტამენტს შეძლებისდაგვარად მოკლე ვადებში: პირველი პროექტი (შენიშვნებისთვის) არაუგვიანეს 2010 წლის 1 მარტისა, ხოლო დასრულებული სახით (შენიშვნების გათვალისწინებით) – არა უგვიანეს 2010 წლის 1 აპრილისა. მოხსენების სრული ვერსიის სტილისტურ/გრამატიკული გასწორება და გაფორმება უნდა დასრულდეს არა უგვიანეს 2010 წლის 1 მაისისა.

6. კონტროლი ბრძანების შესრულებაზე დაევალოს მინისტრის მოადგილეს გიორგი ზედგინიძეს.

7. ეს ბრძანება ღიად განთავსდეს სამინისტროს შენობაში, ყველასათვის ხელმისაწვდომ ადგილზე.

8. ეს ბრძანება ძალაში შევიდეს მისი გამოქვეყნებისთანავე (საჯაროდ გამოცხადებისთანავე).

9. ეს ბრძანება შეიძლება გასაჩივრდეს ზემდგომ ორგანოში, საქართველოს მთავრობაში (ქ. თბილისი, ინგოროყვას ქ. №7), მისი ძალაში შესვლიდან ერთი თვის ვადაში.

საფუძველი: გარემოსდაცვითი პოლიტიკისა და საერთაშორისო ურთიერთობების დეპარტამენტის უფროსის ნინო თხილავას მოხსენებითი ბარათი.

გ. ხაჩიძე

გიორგი ხაჩიძე
მინისტრი

ეგზავნება: მინისტრის მოადგილეებს, სამინისტროს სტრუქტურულ ქვედანაყოფებს, სამინისტროს სახელმწიფო საქვეუწყებო დაწესებულებებს, სამინისტროს სისტემაში შემავალ საჯარო სამართლის იურიდიულ პირებს.

დანართი

გარემოს მდგომარეობის შესახებ ეროვნული მოხსენების ფორმა

კარი 1. შესავალი

თავი 1. შესავალი

ქვეყნისა და მისი გარემოს/ბუნების მოკლე აღწერა/დახასიათება.

თავი 2: გარემოზე ზემოქმედების მქონე სოციო-ეკონომიკური ფაქტორები

1. მოსახლეობა და მისი დინამიკა;
2. შინამეურნეობები;
3. ეკონომიკა;
4. ინფრასტრუქტურა;
5. სხვა (?).

ძირითადი გამოწვევები.

კარი 2. ჰაერის დაბინძურება

კარის მოკლე შინაარსი (რეზიუმე)

თავი 3. ატმოსფერული ჰაერის ხარისხი

1. შესავალი:

ჰაერის ხარისხის მნიშვნელობა

ნორმატიული ბაზა (დამაბინძურებელთა ზღვრული დასაშვები დონეები, შედარება EU/WHO ნორმებთან)

2. ჰაერის ხარისხი საქართველოში:

ჰაერის ხარისხის მონიტორინგის მოკლე აღწერა (გაზომვის რამდენი წერტილია, რომელ ქალაქში, რა იზომება, რა სიხშირით, ფონური მონიტორინგის სადგური)

ჰაერის მონიტორინგის სადგურების რუკა.

ჰაერის ხარისხის მონაცემები ბოლო 5 წლისთვის (შედარდეს მოქმედ ზღვრებს და EU/WHO ნორმებს):

- შეწონილი ნაწილაკები
- აზოტის ოქსიდები
- გოგირდის დიოქსიდი
- ტყვია
- ნახშირბადის ოქსიდი

თითოეული დამბინძურებლისთვის:

- დამბინძურებელი ნივთიერების ზოგადი წარმომავლობის და მისი ზემოქმედების უნარის მოკლე აღწერა;
- დღიური და ერთჯერადი ნორმების გადაჭარბებათა რაოდენობა წლის განმავლობაში;
- წლიური საშუალო კონცენტრაციები, ცვლილება დროში

3. გამომწვევი მიზეზები

ეკონომიკის სექტორები, რომლებიც ჰაერის არსებული ხარისხის გამომწვევ ძირითად მიზეზს წარმოადგენენ. შესაბამის სექტორულ გაფრქვევათა დიაგრამები, ცვლილება დროში.

4. ძირითადი გამოწვევები

მოკლედ: ძირითადი პრობლემები, დღემდე გატარებული ზომები/ლონისძიებები მათ გადასაჭრელად, მათი ეფექტურობა და ნაკლოვანებანი, რა არის დამატებით გასაკეთებელი (რეკომენდაციები), რა წინააღმდეგომები არის მოსალოდნელი.

თავი 4. კლიმატის ცვლილება

1. შესავალი:

მოკლე ინფორმაცია კლიმატის ცვლილების მიზეზებისა და შედეგების შესახებ.

მოკლე ინფორმაცია IFCCC საერთაშორისო პროცესისა და მის ფარგლებში განვითარებული ბოლო მოვლენების შესახებ, საქართველოს სტატუსი, ვალდებულებები / შესაძლებლობები.

2. მდგომარეობა საქართველოში:

დაკვირვებები და პროგნოზები:

- ჰაერის ტემპერატურა;
- ატმოსფერული ნალექები;
- კლიმატის ცვლილების ზემოქმედება გარემოზე (ეროვნულ კომუნიკაციაში განხილული 3 მაგალითის საფუძველზე: ზღვის დონის აწევა, გაუდაბნობა, ბუნებრივი კატასტროფების გახშირება მთიან რეგიონებში).

3. გამომწვევი მიზეზები:

სათბურის აირების ემისიები;

გაფრქვევები და მათი ცვლილება (სექტორული გაფრქვევების დიაგრამები);

საქართველოს წილი სათბური აირების მსოფლიო ემისიებში.

4. ძირითადი გამოწვევები

მოკლედ: ძირითადი პრობლემები, დღემდე გატარებული ზომები/ლონისძიებები მათ გადასაჭრელად, მათი ეფექტურობა და ნაკლოვანებანი, რა არის დამატებით გასაკეთებელი, რა წინააღმდეგომები/გამომწვევები არის მოსალოდნელი.

კარი 3: წყალი

კარის მოკლე შინაარსი (რეზიუმე)

თავი 5. მიწისქვეშა წყლები

1. შესავალი:

მიწისქვეშა წყლების მნიშვნელობა გარემოსთვის.

ნორმატიული ბაზა (ძირითად დამაბინძურებელთა ზღვრული დასაშვები დონეები, სხვა მოთხოვნები წყლის ხარისხისადმი, შედარება საერთაშორისო ნორმებთან)

2. არსებული მდგომარეობა:

მიწისქვეშა წყლების კლასიფიკაცია, შედარება EU მიდგომებთან;

საქართველოს მიწისქვეშა წყლების ტიპები და საერთო მოცულობები;

მიწისქვეშა წყლების დაბინძურების დონე (ალიწეროს მონაცემთა ხელმისაწვდომობის პრობლემები, ძველი მონაცემების შეჯამება);

მიწისქვეშა წყლების გამოყენება:

- სასმელი წყლის სისტემებში;
- წარმოებებში
- მოსახლეობის წილი, რომელიც მიწისქვეშა წყლებს (შემდგომი გაწმენდის გარეშე) სასმელად იყენებს (ქვეყანაში მთლიანად და რეგიონების მიხედვით)

მიწისქვეშა წყლების დაბინძურების ძირითადი წყაროები, მათ მიერ მიწისქვეშა წყლების დაბინძურების ინტენსივობა და გამომწვევი მიზეზები (მრეწველობა, სოფლის მეურნეობა, ნაგავსაყრელები, ტუალეტები და ა.შ.)

საქართველოს ჰიდროგეოლოგიური დარაიონების რუკა, ძირითადი არტეზიული აუზების დამბინძურებელი სექტორები/წყაროები;

მახასიათებელი სენსიტიური რაიონების ჰიდროგეოლოგიური ჭრილები.

3. ძირითადი გამოწვევები:

მოკლედ: ძირითადი პრობლემები, დღემდე გატარებული ზომები/დონისძიებები მათ გადასაჭრელად, მათი ეფექტურობა და ნაკლოვანებანი, რა არის დამატებით გასაკეთებელი, რა წინააღმდეგომები/გამოწვევები არის მოსალოდნელი.

თავი 6. მდინარეები

1. შესავალი:

მდინარეების მნიშვნელობა გარემოსთვის.

ნორმატიული ბაზა (ძირითად დამაბინძურებელთა ზღვრული დასაშვები დონეები, სხვა მოთხოვნები წყლის ხარისხისადმი, შედარება საერთაშორისო ნორმებთან)

2. არსებული მდგომარეობა:

მდინარეების არსებული მონიტორინგის მოკლე აღწერა (რამდენ მდინარეზე ხორციელდება გაზომვები, რამდენ წერტილში, რა პარამეტრები იზომება. მოკლე ინფორმაცია წყლების დაგეგმილი ბიომონიტორინგის შესახებ)

ძირითადი მდინარეების მონიტორინგის მონაცემები, ბოლო 10 წლის მონაცემები (დიაგრამები).

საქართველოს მთავარი მდინარეების რუკა მონიტორინგის წერტილების მითითებით. მონიტორინგის წერტილის აღნიშვნა (ზომა, ფერი) 2008 ან 2009 წლის დაბინძურების პროპორციული იყოს.

მდინარეთა წყალშემკრები აუზების რუკა, თითოეულ აუზში ძირითადი დამბინძურებელი წყაროების მოკლე აღწერა.

3. დაბინძურების მიზეზები:

ძირითადი დამბინძურებელი სექტორები, ყველაზე მსხვილი დამბინძურებლების დახასიათება (მუნიციპალიტეტები და საწარმოები);

თევზების მასობრივი დაღუპვის შემთხვევების აღწერა.

4. ძირითადი გამოწვევები:

მოკლედ: ძირითადი პრობლემები, დღემდე გატარებული ზომები/ლონისძიებები მათ გადასაჭრელად, მათი ეფექტურობა და ნაკლოვანებანი, რა არის დამატებით გასაკეთებელი, რა წინააღმდეგომები/გამოწვევები არის მოსალოდნელი.

თავი 7. ტბები

1. შესავალი:

ტბების მნიშვნელობა გარემოსთვის.

ნორმატიული ბაზა (ძირითად დამბინძურებელთა ზღვრული დასაშვები დონეები, სხვა მოთხოვნები წყლის ხარისხისადმი, შედარება საერთაშორისო ნორმებთან).

2. არსებული მდგომარეობა:

ტბების მონიტორინგის მოკლე დახასიათება.

ტბების მონიტორინგის მონაცემები (ბიოგენური ნივთიერებები, რეკრეაციული/საბანაო ტბებისთვის აგრეთვე - მიკრობიოლოგიური მახასიათებლები)

3. დაბინძურების მიზეზები:

ტბების დაბინძურების ძირითადი მიზეზების აღწერა.

4. ძირითადი გამოწვევები:

მოკლედ: ძირითადი პრობლემები, დღემდე გატარებული ზომები/ლონისძიებები მათ გადასაჭრელად, მათი ეფექტურობა და ნაკლოვანებანი, რა არის დამატებით გასაკეთებელი, რა წინააღმდეგომები/გამოწვევები არის მოსალოდნელი.

თავი 8. სანაპირო წყლები

1. შესავალი:

სანაპირო წყლების მნიშვნელობა გარემოსთვის.

ნორმატიული ბაზა (ძირითად დამაბინძურებელთა ზღვრული დასაშვები დონეები, სხვა მოთხოვნები წყლის ხარისხისადმი, შედარება საერთაშორისო ნორმებთან).

2. არსებული მდგომარეობა:

სანაპირო წყლების მონიტორინგის აღწერა.

მონაცემები სანაპირო წყლების ხარისხის შესახებ:

ფიტო- და ზოო-პლანქტონის დახასიათება;

ბიოგენური ნივთიერებები.

სანაპირო წყლების დახასიათება საბანაო წყლის ხარისხის თვალსაზრისით.

3. დაბინძურების მიზეზები:

აღწერა /რაოდენობები:

- ნავთობის ჩაღვრის შემთხვევები;
- ნაგვის ყრა ან/და უკანონო ნაგავსაყრელები სანაპიროზე;
- მუნიციპალური ჩამდინარე წყლების ჩაშვება;
- სამრეწველო ჩაშვებები.

4. ძირითადი გამოწვევები:

მოკლედ: ძირითადი პრობლემები, დღემდე გატარებული ზომები/ლონისძიებები მათ გადასაჭრელად, მათი ეფექტურობა და ნაკლოვანებანი, რა არის დამატებით გასაკეთებელი, რა წინააღმდეგომები/გამოწვევები არის მოსალოდნელი.

თავი 9. წყლის გამოყენება

1. შესავალი:

ნორმატიული ბაზა (წყალაღების გარემოსდაცვითი ნორმები, შედარება საერთაშორისო ნორმებთან).

2. არსებული მდგომარეობა:

მონაცემები წყალაღების, წყლის მოხმარების და წყლის დანაკარგების შესახებ;

სასმელი წყლის ხარისხი:

სასმელი წყლის მონიტორინგის მოკლე აღწერა (აღებული სინჯების რაოდენობა, ადების წერტილების რუკა, რა პარამეტრები გაიზომა);

მონიტორინგის შედეგები (ბოლო 3 წლის).

3. ძირითადი გამოწვევები:

მოკლედ: ძირითადი პრობლემები, დღემდე გატარებული ზომები/ლონისძიებები მათ გადასაჭრელად, მათი ეფექტურობა და ნაკლოვანებანი, რა არის დამატებით გასაკეთებელი, რა წინააღმდეგომები/გამოწვევები არის მოსალოდნელი.

თავი 10. ჩაშვებები წყლის ობიექტებში

1. შესავალი:

ნორმატიული ბაზა (წყალჩაშვების ნორმები და მოთხოვნები, შედარება საერთაშორისო ნორმებთან).

2. არსებული მდგომარეობა:

ყველაზე მნიშვნელოვანი წყალჩაშვების დახასიათება (მნიშვნელობა განისაზღვრება წყლის ობიექტის მგრძობელობის ან ჩაშვებულ ნივთიერებათა მავნეობის მიხედვით);

ჩაშვებული წყლების გაწმენდის დონის აღწერა. გაწმენდილი წყლების წილი ჩაშვებულ წყლებში.

3. ძირითადი გამოწვევები:

მოკლედ: ძირითადი პრობლემები, დღემდე გატარებული ზომები/დონისძიებები მათ გადასაჭრელად, მათი ეფექტურობა და ნაკლოვანებანი, რა არის დამატებით გასაკეთებელი, რა წინააღმდეგომები/გამოწვევები არის მოსალოდნელი.

კარი 4. მიწა და მინერალური რესურსები

თავი 11. მიწის გამოყენება და ნიადაგები

1. შესავალი:

მიწის რაციონალური განაწილების და ნიადაგების მნიშვნელობა გარემოსთვის.

ნორმატიული ბაზა (მარეგულირებელი ნორმები, შედარება საერთაშორისო ნორმებთან).

2. არსებული მდგომარეობა:

მიწის გამოყენების შესახებ დღეს არსებული ინფორმაციის მოგროვების მეთოდი, როდის შეწყდა მისი გამოყენება, ინფორმაციის განახლების რა პერსპექტივებია სამომავლოდ.

სხვადასხვა დანიშნულებისთვის მიწის გამოყენების (ურბანული, სხვადასხვა ტიპის სასოფლო-სამეურნეო, სატყეო, ეროზირებული მიწები, ნიადაგების კარგვა და ა.შ) ჯამური ფართობები და მათი ცვლილება 1989-2004 წლებში (დიაგრამები)

ზღვის სანაპიროს ეროზიის დინამიკა 1989-2004 წლებში;

გაუდაბნობასთან ბრძოლის ეროვნული სტრატეგია: მოკლე აღწერა;

საქართველოს ნიადაგების რუკა;

ნიადაგების დაბინძურების მონიტორინგის გეგმები.

3. ძირითადი გამოწვევები:

მოკლედ: ძირითადი პრობლემები, დღემდე გატარებული ზომები/დონისძიებები მათ გადასაჭრელად, მათი ეფექტურობა და ნაკლოვანებანი, რა არის დამატებით გასაკეთებელი, რა წინააღმდეგომები/გამოწვევები არის მოსალოდნელი.

თავი 12. გეოლოგიური საფრთხეები

1. შესავალი:

გეოლოგიური მდგრადობის მნიშვნელობა გარემოსთვის.

ნორმატიული ბაზა (მარეგულირებელი მოთხოვნები, შედარება საერთაშორისო ნორმებთან).

2. არსებული მდგომარეობა:

საქართველოში გავრცელებული გეოლოგიური საფრთხეების მოკლე მიმოხილვა;

გეოლოგიური საფრთხეების თვალსაზრისით სენსიტიური უბნების რუკა (მთელი ქვეყნისთვის და რეგიონებისთვის);

ბუნებრივი კატასტროფების წლიური სიხშირის ცვლილებათა დიაგრამა.

3. ძირითადი გამოწვევები:

მოკლედ: ძირითადი პრობლემები, დღემდე გატარებული ზომები/ლონისძიებები მათ გადასაჭრელად, მათი ეფექტურობა და ნაკლოვანებანი, რა არის დამატებით გასაკეთებელი, რა წინააღმდეგომები/გამოწვევები არის მოსალოდნელი.

თავი 13. მინერალური რესურსები

1. შესავალი:

მინერალური რესურსების მნიშვნელობა საქართველოს ეკონომიკისთვის.

ნორმატიული ბაზა (გარემოზე ზემოქმედების მარეგულირებელი ნორმები, შედარება საერთაშორისო ნორმებთან)

2. არსებული მდგომარეობა:

საქართველოს მინერალური რესურსების მოკლე აღწერა/დახასიათება;

საქართველოს მინერალური რესურსების რუკა;

საქართველოს გეოლოგიური რუკა.

მინერალური რესურსების მოპოვებით გამოწვეული ძირითადი გარემოსდაცვითი პრობლემების აღწერა/დახასიათება;

გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით მნიშვნელოვანი მინერალური რესურსების ფონდები და მათი წლიური გამოყენება, გარემოზე მნიშვნელოვანი ზემოქმედების მქონე საბადოების „სიცოცხლის მოსალოდნელი ხანგრძლივობა“;

3. ძირითადი გამოწვევები:

მოკლედ: ძირითადი პრობლემები, დღემდე გატარებული ზომები/ლონისძიებები მათ გადასაჭრელად, მათი ეფექტურობა და ნაკლოვანებანი, რა არის დამატებით გასაკეთებელი, რა წინააღმდეგომები/გამოწვევები არის მოსალოდნელი.

კარი 5. ბიომრავალფეროვნება და ბიოლოგიური რესურსების მართვა

კარის მოკლე შინაარსი (რეზიუმე)

თავი 14. ბიომრავალფეროვნება

1. შესავალი:

ბიომრავალფეროვნების მნიშვნელობა.

ნორმატიული ბაზა (ძირითადი მარეგულირებელი მოთხოვნები, შედარება საერთაშორისო ნორმებთან)

2. არსებული მდგომარეობა:

2.1. სახეობები

ზოგადი აღწერა-დახასიათება (საქართველოში წარმოდგენილი ტაქსონომიური ჯგუფები, სახეობათა რაოდენობა თითოეულ მათგანში);

საქართველოს წითელ წიგნში შესულ და IUCN მოწყვლად და საფრთხის ქვეშ მყოფ სახეობათა რაოდენობა, მათი დინამიკა.

ენდემური სახეობები;

სახეობები, რომელთა მდგომარეობა გაუმჯობესდა ბოლო წლებში, რომელიც გაუარესდა, სახეობათა კარგის შემთხვევები.

კონკრეტული ინფორმაცია რამდენიმე შესწავლილი სახეობის შესახებ.

ინვაზიური სახეობები და მათი ზემოქმედება.

2.2. ეკოსისტემები და ჰაბიტატები

საქართველოში არსებული ბიომები, თითოეული მათგანისთვის: საერთო ტერიტორია, მოწყვლადობა, მნიშვნელობა, მნიშვნელოვანი სახეობები, რა ზემოქმედებას განიცდის, დაცულია თუ არა (რა წილია დაცული) :

- ტყეები
- ჭაობები და მტკნარი წყლები
- მაღალმთიანი
- არიდული და ნახევრად არიდული
- საზღვაო და სანაპირო

2.3. დაცული ტერიტორიები

საქართველოს დაცული ტერიტორიების რუკა

დაცული ტერიტორიების მართვის მოკლე დახასიათება (მართვის გეგმები, მათი ეფექტურობა და ა.შ.)

2.4. ბიომრავალფეროვნების დაცვის ეროვნული გეგმა

გეგმის და მისი განხორციელების მოკლე აღწერა.

3. ძირითადი გამოწვევები:

სექტორული დატვირთვები (სოფლის მეურნეობა, სატყეო მეურნეობა, ტურიზმი, ტრანსპორტი, ურბანული განვითარება), ძირითადი პრობლემები, დღემდე გატარებული ზომები/დონისძიებები მათ გადასაჭრელად, მათი ეფექტურობა და ნაკლოვანებანი, რა არის დამატებით გასაკეთებელი, რა წინააღმდეგომები/გამოწვევები არის მოსალოდნელი.

თავი 15. ბიოლოგიური რესურსების მოხმარება

1. შესავალი:

ბიოლოგიური რესურსების მნიშვნელობა საქართველოს ეკონომიკისთვის.

2. არსებული მდგომარეობა:

მეთევზეობა: რესურსის მდგომარეობა, მისი მართვა და მისი მოხმარების ზემოქმედება ბიომრავალფეროვნებაზე.

ნადირობა: რესურსის მდგომარეობა, მისი მართვა და მისი მოხმარების ზემოქმედება ბიომრავალფეროვნებაზე.

სატყეო მეურნეობა: რესურსის მდგომარეობა, მისი მართვა და მისი მოხმარების ზემოქმედება ბიომრავალფეროვნებაზე.

სამოვრები: რესურსის მდგომარეობა, მისი მართვა და მისი მოხმარების ზემოქმედება ბიომრავალფეროვნებაზე.

3. ძირითადი გამოწვევები:

მოკლედ: ძირითადი პრობლემები, დღემდე გატარებული ზომები/ლონისძიებები მათ გადასაჭრელად, მათი ეფექტურობა და ნაკლოვანებანი, რა არის დამატებით გასაკეთებელი, რა წინააღმდეგომები/გამოწვევები არის მოსალოდნელი.

კარი 6: ნარჩენები და ქიმიური ნივთიერებები

კარის მოკლე შინაარსი (რეზიუმე)

თავი 16. ნარჩენები

1. შესავალი:

ნარჩენები, როგორც გარემოსდაცვითი პრობლემა და როგორც რესურსი.

2. არსებული მდგომარეობა:

ნარჩენების წარმოქმნა (წლიური მოცულობები):

- მუნიციპალური ნარჩენები;
- სამრეწველო ნარჩენები;
- სამედიცინო ნარჩენები.

ნარჩენების რეციკლირება (რეციკლირების საწარმოები, რეციკლირებული ნარჩენების ტიპები და წლიური მოცულობები)

ნარჩენების განთავსება:

ნაგავსაყრელები: რაოდენობა, მოკლე აღწერა, ნაგავსაყრელების განთავსების რუკა

ინსინერაცია: მონაცემები არსებულ სამედიცინო ინსინერატორების შესახებ

სახიფათო ნარჩენების ტრანსპორტირების გადატანა

3. ნარჩენების მართვის ინფრასტრუქტურა:

ნარჩენების მოგროვებასთან, გადაზიდვებთან, განთავსებასთან დაკავშირებული სიტუაციის მოკლე აღწერა, მომავალი გეგმები/პერსპექტივები ამ მხრივ.

4. ძირითადი გამოწვევები:

მოკლედ: ძირითადი პრობლემები, დღემდე გატარებული ზომები/ლონისძიებები მათ გადასაჭრელად, მათი ეფექტურობა და ნაკლოვანებანი, რა არის დამატებით გასაკეთებელი, რა წინააღმდეგომები/გამოწვევები არის მოსალოდნელი.

თავი 17. ქიმიკატები და სხვა გარემოსდაცვითი საკითხები

1. ქიმიკატები

მოკლე ინფორმაცია ქვეყანაში მდგრადი ორგანული დამაბუნძურებლების (მოდების) მოხმარების და ამასთან დაკავშირებულ საქმიანობათა განხორციელების და მომავალი გეგმების შესახებ.

ოზონდამშლელ ნივთიერებათა მოხმარება საქართველოში.

2. რადიაცია

რადიაციის ბუნებრივი წყაროები (აღწერა, ინტენსივობა);

რადიაციის ანთროპოგენური წყაროები (აღწერა, ინტენსივობა);

რადიაციის მონიტორინგი საქართველოში და მისი შედეგები.

3. ძირითადი გამოწვევები:

მოკლედ: ძირითადი პრობლემები, დღემდე გატარებული ზომები/ლონისძიებები მათ გადასაჭრელად, მათი ეფექტურობა და ნაკლოვანებანი, რა არის დამატებით გასაკეთებელი, რა წინააღმდეგომები/გამოწვევები არის მოსალოდნელი.

კარი 7. გარემოზე ზემოქმედების მქონე ეკონომიკური საქმიანობები

კარის მოკლე შინაარსი (რეზიუმე)

თავი 18. სოფლის მეურნეობა და სატყეო მეურნეობა

1. შესავალი:

სოფლის მეურნეობის მნიშვნელობა საქართველოს ეკონომიკისთვის.

სატყეო მეურნეობის მნიშვნელობა საქართველოს ეკონომიკისთვის.

2. სოფლის მეურნეობა

არსებული მდგომარეობა:

სოფლის მეურნეობის წარმართვის თავისებურებანი (პრივატიზებული და არაპრივატიზებული მიწები, მათი ტიპები, შეფარდება)

ძირითადი სასოფლო-სამეურნეო ნაწარმი, მათი წარმოების ტრენდები;

მიწის გამოყენება სოფლის მეურნეობისთვის;

პესტიციდების და სასუქების გამოყენება (რაოდენობები, დამუშავებული ტერიტორიები, დატვირთვა ჰექტარზე), დინამიკა.

სოფლის მეურნეობის ზემოქმედება გარემოზე:

- ზედაპირული წყლების დაბინძურება;

- მიწისქვეშა წყლების დაბინძურება;
- სათბურის აირების ემისია;
- ზემოქმედება ბიომრავალფეროვნებაზე;
- სხვა?

3. სატყეო მეურნეობა

არსებული მდგომარეობა:

სატყეო მეურნეობის წარმართვის თავისებურებანი (სახელმწიფო და კერძო სექტორის როლი)

სატყეო მეურნეობის ძირითადი პროდუქცია (მერქანი, შეშა, გირჩები, სხვა?), წარმოების დინამიკა.

მიწის გამოყენება სატყეო მეურნეობისთვის და მისი ცვლილებები (სატყეო ფონდი, ტყით დაფარული და დაუფარავი ფართობები, 35%-ზე მეტი დახრის ფართობები ჯამურად, გამეჩხერებული/დაზიანებული ტყეების ფართობები ჯამურად);

სატყეო მეურნეობა, როგორც სათბურის აირების შთანთქმელი.

ქიმიური ან ბიოლოგიური დაცვის საშუალებების გამოყენება სატყეო მეურნეობაში (მოცულობები, დატვირთვა ჰექტარზე).

სატყეო მეურნეობის ზემოქმედება გარემოზე:

- ტყეების შემცირება/გამეჩხერება (დეფორესტაცია);
- ზემოქმედება ბიომრავალფეროვნებაზე;
- სხვა?

4. ძირითადი გამოწვევები:

მოკლედ: ძირითადი პრობლემები, დღემდე გატარებული ზომები/ლონისძიებები მათ გადასაჭრელად, მათი ეფექტურობა და ნაკლოვანებანი, რა არის დამატებით გასაკეთებელი, რა წინააღმდეგომები/გამოწვევები არის მოსალოდნელი.

თავი 19. ტრანსპორტი

1. შესავალი:

ტრანსპორტის მნიშვნელობა საქართველოს ეკონომიკისთვის.

2. არსებული მდგომარეობა:

სატრანსპორტო საშუალებათა რაოდენობა და მისი დინამიკა (ტიპების მიხედვით);

საავტომობილო პარკის შემაღენლობა და ასაკი;

საზოგადოებრივი ტრანსპორტის მომხმარებელთა რიცხვი. საზოგადოებრივი ტრანსპორტის წილი მთლიანად მგზავრთბრუნვაში;

სატვირთო ტრანსპორტის დახასიათება, ტვირთბრუნვა;

სხვადასხვა საწვავის გამოყენება ტრანსპორტის სექტორში, დინამიკა;

ძირითადი გაფრქვევები ტრანსპორტის სექტორიდან;

ტრანსპორტის სექტორის ზემოქმედება გარემოზე:

- ჰაერის დაბინძურება;
- ზედაპირული წყლების დაბინძურება;
- სათბურის აირების ემისია;
- სხვა?

3. ძირითადი გამოწვევები:

მოკლედ: ძირითადი პრობლემები, დღემდე გატარებული ზომები/ლონისძიებები მათ გადასაჭრელად, მათი ეფექტურობა და ნაკლოვანებანი, რა არის დამატებით გასაკეთებელი, რა წინააღმდეგომები/გამოწვევები არის მოსალოდნელი.

თავი 20. მრეწველობა და ენერჯეტიკა

1. შესავალი:

მრეწველობის მნიშვნელობა საქართველოს ეკონომიკისთვის

ენერჯეტიკის მნიშვნელობა საქართველოს ეკონომიკისთვის

2. მრეწველობა

არსებული მდგომარეობა:

მრეწველობის ძირითადი სექტორები, წარმოების ტრენდები, სექტორული ცვლილებები.

მრეწველობის ზემოქმედება გარემოზე:

- ჰაერის დაბინძურება;
- ნარჩენების წარმოქმნა;
- ზედაპირული წყლების დაბინძურება;
- სათბურის აირების ემისია;
- სხვა?

3. ენერჯეტიკა

არსებული მდგომარეობა:

ენერჯეტიკის ძირითადი სექტორები, ცვლილებები, ტრენდები.

ენერჯეტიკული ბალანსი და ენერგოეფექტურობა.

ენერჯეტიკის ზემოქმედება გარემოზე:

- ჰაერის დაბინძურება;
- ნარჩენების წარმოქმნა;
- ზედაპირული წყლების დაბინძურება;
- სათბურის აირების ემისია;
- სხვა?

4. ძირითადი გამოწვევები:

მოკლედ: ძირითადი პრობლემები, დღემდე გატარებული ზომები/ლონისძიებები მათ გადასაჭრელად, მათი ეფექტურობა და ნაკლოვანებანი, რა არის დამატებით გასაკეთებელი, რა წინააღმდეგომები/გამოწვევები არის მოსალოდნელი.

სექცია 8. გარემოს დაცვის მართვა

სექციის მოკლე შინაარსი (რეზიუმე)

თავი 21. გარემოსდაცვითი პოლიტიკა და რეგულირება

გარემოსდაცვით მმართველობაში მონაწილე ორგანიზაციები/უწყებები და პასუხისმგებლობათა განაწილება მათ შორის.

გარემოსდაცვით პროგრამათა და საქმიანობათა დაფინანსება (თანხები, წყაროები)

საერთაშორისო თანამშრომლობა გარემოსდაცვით სფეროში (ხელშეკრულებები და მათი შესრულების მდგომარეობა, საერთაშორისო ორგანიზაციები და მათთან თანამშრომლობის მიმართულებები)

თავი 22. გარემოსდაცვითი ნებართვები, ლიცენზიები, კონტროლი

1. გაცემული გარემოსდაცვითი ლიცენზიები და ნებართვები.

2. ნებართვებისა და ლიცენზიების პირობების შესრულების კონტროლის, აგრეთვე ზოგადად გარემოსდაცვით მოთხოვნათა შესრულების კონტროლის სისტემის მოქმედების, შედეგების და პრობლემების მოკლე აღწერა.

თავი 23. გარემოსდაცვითი კვლევები, განათლება და ცნობიერების ამაღლება

გარემოსდაცვითი კვლევებისა და განათლების მდგომარეობის მოკლე აღწერა. გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლების საქმიანობათა მოკლე მიმოხილვა.

თავი 24. ძირითადი გამოწვევები გარემოს დასაცავად - მოხსენების შეჯამება

მოხსენების ძირითად გადაწყვეტილებათა შეჯამება.

ძირითადი გარემოსდაცვითი პრობლემები საქართველოში.